

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-14>

УДК 336.02; 336.64; 336.77.067; 368.01

СТЕЦЬКО Микола

Західноукраїнський національний університет

<https://orcid.org/0000-0002-7728-9178>

КВАСОВСЬКИЙ Олександр

Західноукраїнський національний університет

<https://orcid.org/0000-0001-9856-3917>

ПРАГМАТИКА ТЕОРЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В СФЕРІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ МЕРЕЖЕВИХ СТРУКТУР: БЕЗПЕЧНИЙ ВИМІР

В роботі обґрунтовано необхідність формування ефективної моделі підприємств мережових структур, що забезпечує їхнє фінансування на основі принципів інноваційного розвитку. Доведено, що країни з незбалансованою структурою економіки в цілому страждають також від невідповідності механізму управління економічною безпекою. Аргументовано, що для забезпечення ефективного розвитку ринку національних підприємств мережових структур необхідно визначитись з його глобальною метою та основним призначенням. Визначення його мети дозволить забезпечити єдність системи та внутрішні стимули задля розвитку, пришвидшити інтеграцію в світову систему підприємств мережових структур та синхронізувати внутрішні інтереси агентів ринку подібних підприємств з інтересами економіки в цілому. Обґрунтовано, що ринок підприємств мережових структур в Україні, будучи цілісною соціо-економічною системою, не має чіткої структурної організації своїх сегментів в порівнянні з корпоративними підприємствами. Запропоновано, що вирішення проблем розвитку підприємств мережових структур в Україні необхідно розглядати в тісному взаємозв'язку із питаннями їхньої економічної безпеки.

Ключові слова: підприємства мережових структур, фінансове забезпечення, економічна безпека, система економічної безпеки, управління економічною безпекою, ринково-орієнтована модель.

STETSKO Mykola, KVASOVSKYI Oleksandr

West Ukrainian National University

PRAGMATICS OF THEORETICAL RESEARCH IN THE SPHERE OF FINANCIAL SECURITY OF ENTERPRISES OF NETWORK STRUCTURES: SAFE MEASUREMENT

The work substantiates the necessity of forming an effective model of enterprises of network structures, which ensures their financing based on the principles of innovative development. It has been proven that countries with an unbalanced economic structure as a whole also suffer from the inadequacy of economic security management mechanisms. It is argued that in order to ensure the effective development of the market of national enterprises of network structures, it is necessary to determine its global goal and main purpose. Determining its purpose will ensure the unity of the system and internal incentives for development, speed up the integration into the global system of enterprises of network structures and synchronize the internal interests of the market agents of such enterprises with the interests of the economy as a whole. It is substantiated that the market of enterprises of network structures in Ukraine, being a complete socio-economic system, does not have a clear structural organization of its segments in comparison with corporate enterprises. It is proposed that the solution to the problems of the development of enterprises of network structures in Ukraine must be considered in close connection with the issues of their economic security.

Keywords: enterprises of network structures; financial support, economic security, system of economic security, management of economic security, market-oriented model.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У контексті глобалізації економічних процесів, значення використання новітніх технологій у прийнятті фінансових рішень, зокрема щодо залучення коштів підприємствами мережових структур, стає більш актуальним через загострення проблем залучення фінансових ресурсів та збільшення ризиків фінансово-економічної безпеки в контексті забезпечення безпекознавчих аспектів. Глобалізація відкриває додаткові можливості для мережових бізнес-структур на ринку, але одночасно належить враховувати додаткові ризики, пов'язані з можливими непередбачуваними зовнішніми впливами.

Необхідність проведення ретельного аналізу позитивних та негативних тенденцій у вітчизняному ринку мережових бізнес-структур в контексті глобалізаційних процесів обумовлюється використанням можливостей та нейтралізацією безпекових ризиків ризиків. Підприємства мережових структур та фінансовий ринок виступають ключовими сегментами мережових бізнес-структур при фінансовому забезпеченні подібних компаній. Аналіз наукових праць та світової практики свідчить, що складові мережових бізнес-структур формується відносинами між цими сегментами, що визначають взаємозв'язок рівня розвитку фінансового ринку та сектора підприємств мережових структур. У цьому контексті, важливо вдосконалити теоретико-методологічні підходи щодо вирішення питань взаємозв'язку фінансового ринку та сектора мережових бізнес-структур, особливо через вибір оптимальної моделі розвитку економіки.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій вказує на велику кількість наукових публікацій в Україні за останні роки, присвячених стратегії розвитку підприємства мережевих структур та його взаємозв'язків із фінансовим ринком. Особлива увага приділяється проблематиці розвитку мережевих бізнес-структур, зокрема питанням їхнього фінансового забезпечення, яку досліджують вчені як в Україні, так і за кордоном.

У працях вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як Т. Бек, Е. Деміргука-Канта, Р. Лівайн [1], Р. Голдсміт [2], Х. Казерер, С. Рапп [3]. розглядаються питання впливу фінансового ринку та його сегментів на економічне зростання у розвинених країнах. Також розглядаються місце ринку капіталів та банківських фінансово-кредитних установ у формуванні моделі фінансового ринку за допомогою праць О. Терещенка [4], В. Федосова [5] та ін. В свою чергу проблеми формування й ефективного розвитку мережевих бізнес-структур досліджуються вітчизняними вченими, зокрема – А. Швиданенко, К. Бойченко [6], С. Шульцом, Л. Кіт [7] та іншими.

Проте, дослідження науково-практичних джерел показує, що у наукових працях досить обмежено приділяється уваги питанням фінансового забезпечення підприємств мережевих структур в українській економіці та визначенню оптимальної моделі розвитку мережевих бізнес-структур для країн з перехідною економікою. Це свідчить про потребу у подальших дослідженнях і обґрунтуванні сприятливих моделей взаємозв'язку фінансового ринку та мережевих бізнес-структур, з урахуванням їхнього можливого впливу на економічну безпеку та глобальну конкурентоспроможність України.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою даного дослідження є обґрунтування взаємозв'язків між розвитком ринку фінансового ринку та активізацією сектора підприємства мережевих структур в українській економіці. Це питання тісно пов'язане із вибором належної стратегії економічної безпеки мережевих структур.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Сучасна економічна система виконує ключову функцію ефективного переміщення фінансових ресурсів від суб'єктів, які тимчасово мають їхній надлишок, до суб'єктів, що тимчасово потребують таких ресурсів. Основними складовими фінансового ринку є кредитний ринок та ринок капіталів, які визначають структуру національних фінансових ринків відносно превалюючого співвідношення між ними.

Необхідно зазначити, що створення конкурентоспроможного інноваційного продукту в сучасних умовах вимагає скоординованої роботи різноманітних підприємств на основі їхньої ефективної кооперації. Тому умови економічного розвитку повинні стимулювати виробничі структури функціонувати в мережевому бізнес-форматі, який у вітчизняному бізнес-середовищі вважається новітнім і законодавчо не врегульованим.

Варто підкреслити, що мережеве підприємство передбачає створення асоціації учасників, яка повинна бути створена для ведення спільного бізнесу на основі принципів конкуренції й співробітництва, котрі повинні бути розроблені навколо можливості спільного використання ресурсів [8, с. 603–608]. Більше того, мережевий бізнес вважається діяльністю таких структур, як, зокрема: кластер чи особлива економічна зона, або зона технічних інновацій. Необхідно також зауважити, що мережева бізнес-модель забезпечує суб'єктам господарювання доступ до критичних ресурсів й технологій і вона вважається невід'ємною складовою інтегрованого розвитку мережевого підприємства [6, с. 171–175].

В аналізі теоретичних досліджень та світової практики фінансового забезпечення підприємства мережевих структур виокремлено дві основні моделі ринку – ринково-орієнтовану (англосаксонську) та банківсько-орієнтовану (континентальну європейську). Перша модель передбачає домінування коштів, залучених через ринкові інструменти, особливо цінні папери. Друга модель визначається переважно залученням банківських кредитів.

Результати аналізу свідчать, що ринково-орієнтовані моделі вважаються ефективнішими з точки зору гнучкості та менших агентських витрат, але дебати у наукових колах не є однозначними. Деякі вчені підтримують банківсько-орієнтовану модель, стверджуючи, що банківські установи знижують інформаційну асиметрію та ризики. Інші вчені вважають ринково-орієнтовані системи ефективнішими, бо пряме переміщення коштів зменшує агентські витрати, незважаючи на збільшення витрат, пов'язаних із асиметрією інформації.

Зроблені висновки підкреслюють, що питання ефективності ринково-орієнтованих та банківсько-орієнтованих моделей щодо фінансового забезпечення підприємств мережевих структур залишаються предметом обговорення, і вони можуть впливати на формування системи економічної безпеки мережевих бізнес-структур.

Внаслідок обговорення цієї теми в наукових колах на початку XXI століття, виникла загальна тенденція визнання ефективності ринково-орієнтованих моделей, як більш гнучких із відносно меншими агентськими витратами. Проте в класичній праці Ф. Аллена і Д. Гейла [F. Allen, D. Gale, 2001] визначається, що відповідь на це питання не є однозначною. Хоча автори визнають відносно більшу ефективність

ринково-орієнтованої системи за критерієм внеску у економічне зростання, вони підкреслюють, що цей висновок є результатом позитивного аналізу, а не нормативного, і не обов'язково свідчить про наявність причинно-наслідкового зв'язку, особливо у країнах з найбільш розвинутою фінансовою системою, таких як США і Великобританія.

Типовим є те, що в банківсько-орієнтованих моделях фінансового забезпечення економіки головним механізмом розподілу капіталу мережевих структур та інвестицій є банківські фінансово-кредитні установи, тоді як у ринково-орієнтованих системах ринки цінних паперів виявляються більш важливими задля фінансування підприємств. Континентальна Європа та Японія часто розглядаються як банківсько-орієнтовані системи, відзначаючись відмінностями від ринкових систем, що переважають у англосаксонських країнах. Хоча різниці між банківськими та ринковими моделями в останні роки стають менш виразними. Очевидно, що банківські установи все більше налаштовуються на ринок, особливо під час глобальних криз, і парадигма розвитку банківських та ринкових моделей в цей період надає важливий інструмент для їх порівняння.

Крім того, банківське фінансування мережевих структур залишається передовим джерелом фінансового забезпечення підприємств, особливо в банківсько-орієнтованих моделях розвитку економік окремих країн. Наприклад, в більшості країн ЄС спостерігається тенденція зменшення банківського кредитування мережевих підприємств, особливо після глобальної фінансової кризи в 2009 році, яка найсильніше вразила банківсько-орієнтовані економіки. У зв'язку з положеннями Базеля III, банківським установам довелося скоротити власні баланси задля зміцнення своїх позицій у сфері капіталізації, особливо в транскордонній діяльності. Тому фінансова криза 2020 року, котра була пов'язана з пандемією COVID-19, відобразила потребу у переоцінці й потенційних можливостях банківсько-орієнтованих економік.

Цим проблемам уділено увагу у науковій роботі Р. Де Хааса та І. Ван Лелівельда [DeHaas, R., VanLelyveld]. Результати їх аналізу свідчать, що багатонаціональним дочірнім банкам довелося сповільнити зростання кредитів майже втричі швидше, ніж національним банкам, зокрема, це стосувалося дочірніх відділень банківських груп, які більше поклалися на оптове фінансування [9].

Важливо відзначити, що в країнах, де має перевагу банківсько-орієнтована модель фінансового ринку, процентні ставки за кредитами, в певній мірі, є вищими, ніж в ринково-орієнтованій моделі. Крім того, континентальна європейська модель супроводжується вищими систематичними ризиками, пов'язаними зі значною волатильністю обсягів кредитування. Під час економічного зростання виділяються кредити, включаючи ризикованих позичальників, що сприяє зростанню проблемної заборгованості та кризи на кредитному ринку. У період кризи, навпаки, банки можуть утруднювати надання кредитів навіть ефективним проектам. Таким чином, модель кредитного ринку не завжди відповідає функції ефективного розподілу капіталу, і сам ринок розвивається циклічно.

Спільно зазначено С. Науменковим та В. Міщенком, збитки у банківському секторі можуть зростати під час передкризового кредитного буму, створюючи замкнуте коло: проблеми в фінансовому секторі сприяють економічному спаду, що знову призводить до проблем у банківському секторі. З метою уникнення таких ситуацій, додатково до буферного капіталу було введено поняття контрциклічного буферу капіталу, який повинен забезпечити нарощування капіталовкладень банківського сектора під час зростання кредитів [10, с. 3–11].

Важливо відзначити, що теоретичні узгодження між окремими дослідниками та взаємодоповнюваність фінансових секторів не розв'язують проблему пошуку оптимального балансу між банківською та ринковою орієнтацією розвитку фінансової системи. Якщо фінансова система знаходиться в незбалансованому стані, щодо оптимального співвідношення банківського та ринкового підходів, тоді мережеві бізнес-структури можуть отримувати обмежений доступ до фінансових ресурсів, що негативно буде впливати на економічну активність та безпеку підприємств. В подібних умовах виникає дисбаланс між попитом й пропозицією в обох сегментах ринку, і цей дисбаланс може мати стійкий характер.

Необхідно враховувати, що країни з незбалансованою структурою фінансового сектора можуть стикатися не лише зі структурними, але і з функціональними невідповідностями у забезпеченні фінансовими ресурсами. Подібні невідповідності можуть бути не обов'язково пов'язані зі структурою фінансової системи, оскільки тип фінансової моделі не завжди адекватно відображає рівень розвитку країни в цілому.

Отже, ключовим критерієм для класифікації будь-якої країни за моделями фінансування економіки і, зокрема, мережевих бізнес-структур є співвідношення між капіталізацією фондового ринку та загальною сумою виданих банківських кредитів. При цьому найважливішим завданням є виявлення причинно-наслідкових зв'язків між обраною моделлю фінансового ринку та темпами економічного зростання країни та її можливостями підвищення конкурентоспроможності підприємств мережевих структур.

Вище зазначені факти свідчать про наявність наукової проблеми визначення оптимальної структури фінансового ринку і відповідно фінансового забезпечення, яка сприяла б ефективному економічному зростанню в умовах сучасності. Необхідно зазначити, що дослідження, проведені Т. Беком, Р. Лівайном та іншими вченими, підтверджують, що структура фінансового ринку в значній мірі залежить від рівня економічного розвитку країни. Країни з низьким рівнем доходів часто мають незрілі ринки капіталів та інституційних інвестицій. Тому підвищення рівня доходів може сприяти розвитку ринку капіталів,

починаючи з його капіталізації та підвищення ліквідності. Цікаво, що на економічне зростання вагомий вплив справляє саме ліквідність ринку капіталів, а не його обсяг [1].

Необхідно підкреслити, що результати проведеного економічного дослідження ринку капіталів дозволяють сформулювати наступний висновок – термін «ринок капіталів» слід розуміти як складову фінансового ринку, яка охоплює комплекс фінансових відносин між учасниками довгострокового капіталу, залученого за допомогою емісії фінансових інструментів (акцій та боргових цінних паперів). У провідних країнах світу, де домінує англосаксонська модель фінансування, підприємств мережових структур формують більшу частку свого капіталу безпосередньо на ринку капіталів. Однак в Україні спостерігаються деякі диспропорції в механізмах, які забезпечують зв'язок фінансів мережових бізнес-структур ринку капіталів. Ці деформації виникають як зі суб'єктивних стереотипів, сформованих на рівні мережових підприємств, так і з недовіри учасників даного сегменту ринку.

Якщо докладніше вивчити організаційну сутність національного ринку капіталів, слід звернути увагу на його різноманітні властивості. З одного боку, це цілісна фінансова система, яка складається з взаємодіючих елементів. З іншого боку, це середовище, що представляє собою набір зовнішніх умов, в яких різні види власників, юридично та організаційно розділених, реалізують свої фінансові та економічні інтереси. Національний ринок капіталів, як цілісна фінансова система, включає в себе різних економічних агентів, що діють в інтересах приватних, державних та громадських інститутів, що регулюють ринок капіталів з правовими і організаційними засобами як в інтересах фінансового ринку загалом, так і системи на вищому рівні – держави. До складу елементів системи ринку капіталів також входить так званий регулятор, представлений в межах національної фінансової системи як підсистема інститутів.

Характерно, що двояка природа національного ринку капіталів визначає його подібність до підприємства та відмінність від соціоекономічних систем. Ці об'єкти є релятивно відокремленими, мають індивідуальний розвивальний напрям, визначену місію та межі, що виділяють їх від інших систем і забезпечують відносну автономію їхнього розвитку. З іншого боку, національний ринок капіталів виявляє спільні риси з соціально-економічним оточенням, таким як правове середовище. Це свідчить про те, що процес реформування ринку капіталів вимагає застосування спеціальних підходів, аналогічних тим, що використовуються при формуванні та розвитку соціоекономічних середовищ [12].

Національний ринок капіталів є відкритою системою з проникними межами, а елементи його внутрішнього середовища схильні до зовнішніх впливів. Однак наявність чітко визначених меж свідчить про відносну самостійність цього об'єкта від інших ринкових систем. Ця самостійність має бути характерною для національного ринку капіталів, і, однак, рівень самостійності може відрізнятися на різних етапах розвитку.

Розвиток національного ринку капіталів, аналогічно окремому підприємству, зумовлений як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками. Сприятливі зовнішні умови можуть полегшити, але не визначають його розвиток. Без внутрішньої мети й руху ринкова система не розвиватиметься. Тому, акцент робиться саме на подібну цілеспрямованість. Це може пояснити той факт, що найбільш успішні національні ринки капіталів завжди мали якусь загальну мету, напрямок розвитку для системи в цілому. Необхідно зазначити, що подібна мета об'єднує всі елементи ринку, дозволяючи їм діяти як єдине ціле, взаємодіяти з зовнішніми чинниками та забезпечувати економічну співпрацю, незважаючи на конкуренцію.

Отже, мета є одним із ключових елементів організації національного ринку капіталів. Роль цієї мети полягає в узгодженні інтересів учасників мережових бізнес-структур та визначенні напрямку розвитку для системи загалом.

Очевидно, що неспівпадіння інтересів на ринку капіталів та в секторі мережових бізнес-структур може призвести до утворення «фінансових бульбашок» і, як результат – незабезпечення система економічної безпеки. Навіть при тому, що ринок має двояку природу, що об'єднує його з звичайним підприємством, управління ринком капіталів здійснюється за іншими моделями, порівняно з тими, які використовуються підприємствами мережових структур. Ймовірно, ринок має свої особливості соціоекономічного середовища, такі як непідконтрольність учасників та відсутність лінійної підпорядкованості регулюючим органам.

Тому національний ринок капіталів, як цілісна соціоекономічна система, не має чіткої структурної організації для своїх сегментів, порівняно з підприємствами мережових структур. Ці факти переконливо свідчать про те, що управління ринком капіталів не можна розглядати як свідомий, цілеспрямований вплив з боку управлінських органів на учасників та економічні об'єкти з метою досягнення запланованих результатів. Такий стан справ обумовлений самою природою ринку, яка полягає у вільних взаємозв'язках між учасниками щодо купівлі-продажу й укладення торгових угод.

Отже результати проведеного дослідження підтверджують, що основна відмінність між регулюючим впливом на ринок капіталів та управлінням в межах підприємств мережових структур полягає в орієнтації вектора управлінського впливу. У мережових бізнес-структурах він переважно спрямований лінійно (від суб'єкта управління до об'єкта управління), тоді як вектор регулюючого впливу на ринку капіталів лінійний лише у випадку законодавчого регулювання. В інших випадках регулюючі дії не мають лінійного напрямку від суб'єкта впливу до об'єкта.

Зазначені висновки свідчать про необхідність забезпечення наступних складових у ринковому середовищі:

- чітко визначена кількість учасників-партнерів на ринку;
- рівень свободи для учасників-партнерів у досягненні власних інтересів;
- відповідна інформаційна ефективність;
- рівень ризиків, щодо фінансової та економічної безпеки з якими погоджуються учасники-партнери в угодах;
- механізми та можливості впливу регулятора на внутрішні процеси системи й зовнішні взаємовідносини.

З урахуванням своєї подвійності ринок капіталів має специфічний набір рис, який обов'язково повинен бути врахований при процесах, що відбуваються на ньому та його регулюванні.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Результати дослідження, відповідно до вказаних підходів, дозволять виявити взаємозв'язки та вирішити суперечності, що існують у процесі організації фінансового ринку та, відповідно, фінансового забезпечення вітчизняних мережових бізнес-структур в контексті забезпечення безпекових заходів. В межах отриманих результатів можна зробити висновки щодо найбільш ефективних підходів щодо організації фінансового забезпечення підприємств мережових структур, розробити прийнятну модель розвитку та засоби її впровадження для вітчизняної економіки.

Отже, ключові виклики у формуванні та розвитку мережових бізнес-структур в Україні повинні бути розглянуті в тісному взаємозв'язку з проблемою розвитку фінансового ринку. Подібно до цього, проблеми формування та розвитку сектора підприємств мережових структур мають бути розглянуті в тісному взаємозв'язку із завданнями становлення ринку капіталів із урахуванням безпековознавчих умов функціонування.

Література

1. Beck Th., Demirgu-Kunt A., Laeven L., Levine R. Finance, Firm Size, and Growth. *Journal of Money, Credit and Banking*. 2008. Vol. 40(7). P. 1379–1405.
2. Goldsmith R. W. *Financial structure and development* by Raymond W. Goldsmith. New Haven : Yale University Press, 1969. 561 P.
3. Kaserer C., Rapp S. Capital Markets Development in the European Union – Long Term Trends, Economic Drivers and Policy Challenges. AIMA, Resear Report. March 2014. URL: http://www.europeanissuers.eu/lib/newsflash/research_paper_-_release_version_-_march_2014.pdf
4. Зимовець В. В., Терещенко О. О. Корпоративні фінанси як домінанта фінансової науки. *Фінанси України*. 2015. № 9. С. 78–95.
5. Федосов В., Рязанова Н. Концептуальні питання теорії корпоративних фінансів. *Ринок цінних паперів України*. 2013. № 3–4. С. 39–55.
6. Швиданенко О. А., Бойченко К. С. (2020). Формування мережевої бізнес-моделі в процесі інтегрованого розвитку підприємства. *Економічний простір*, (156), 171–175. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/156-31>
7. Шульц С. Л., Кіт Л. З. Мережеві бізнес-структури: концептуалізація понять та засад функціонування. *Регіональна економіка*. 2013. № 2. С. 15–24. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/68173/02-Shults.pdf?sequence=1>
8. Mahmood K., Lanz M., Toivonen V., Otto T. A performance evaluation concept for production systems in an SME network. *Procedia CIRP*. 2018. Vol. 72. No. 1. P. 603–608.
9. DeHaas, R., I. VanLelyveld. Multinational banks and the global financial crisis: Weathering the perfect storm?, *Journal of Money, Credit, and Banking*, 2014, 46(1), pp. 333–364.
10. Науменкова С. В., Міщенко В. І. Сучасні проблеми капіталізації банківської системи України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2013. № 2 (15). С. 3–11.
11. Про ринки капіталу та регульовані ринки. Проект Закону України від 01.09.2017 р. № 7055. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/JH5FZ00A?an=3028&ed=2017_09_01 (дата звернення: 21.10.2023).
12. Залознова Ю. С. Соціоекономічний розвиток України в контексті глобальних і національних викликів: монографія. Київ: НАН України, Ін-т економіки пром-сті, 2014. 336 с.
13. Данилович-Кропивницька М.Л. Проблеми та перспективи формування регіональних франчайзингових мереж. *Економіка та суспільство*. 2022. № 36. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1129>

14. Паливода О. М. Стратегічні напрями державної підтримки розвитку інноваційних мережеских структур економіки України. Збірник наукових праць ДУІТ. Серія «Економіка і управління», 2019. Вип. 45, С. 104-112. URL: <https://em.duit.in.ua/index.php/home/article/download/116/112>

References

1. Beck, Th., Demirgu-Kunt, A., Laeven, L., Levine, R. (2008). Finance, Firm Size, and Growth. *Journal of Money, Credit and Banking*. Vol. 40(7), 1379–1405.
2. Goldsmith, R. W. (1969). *Financial structure and development* by Raymond W. Goldsmith. New Haven: Yale University Press.
3. Kaserer, C., Rapp, S. (2014). Capital Markets Development in the European Union – Long Term Trends, Economic Drivers and Policy Challenges. AIMA, Resear Report. March 2014. Retrieved from: http://www.europeanissuers.eu/lib/newsflash/research_paper_-_release_version_-_march_2014.pdf (accessed: 02.10.2020)
4. Zymovets V. V., Tereshchenko O. O. (2015). Korporatyvni finansy yak dominantna finansovoinauka [Corporate finance as a dominant of financial science]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*. 9, 78–95 [in Ukrainian].
5. Fedosov V., Riazanova N. (2013). Kontseptualni pytanni teorii korporatyvnykh finansiv [Conceptual issues of corporate finance theory]. *Rynok tsinnykh papieriv Ukrainy – Securities Market of Ukraine*. 3–4, 39–55 [in Ukrainian].
6. Shvydanenko O. A., Boichenko K. S. (2020). Formuvannia merezhevoho biznes-modeli v protsesi intehrovano horozvytkupidpriemstva. [Formation of a network business model in the process of integrated development of the enterprise]. *Economic space – Ekonomichnyi prostir*. (156), 171–175. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/156-31> [in Ukrainian].
7. Shults S. L., Kit L. Z. Merezhevi biznes-struktury: kontseptualizatsiia poniat ta zasad funktsionuvannia. [Network business structures: conceptualization of concepts and principles of functioning]. *Regional economy – Rehionalna ekonomika*. 2013. № 2. С. 15–24. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/68173/02-Shults.pdf?sequence=1> [in Ukrainian].
8. Mahmood K., Lanz M., Toivonen V., Otto T. A performance evaluation concept for production systems in an SME network. *Procedia CIRP*. 2018. Vol. 72. No. 1. P. 603–608.
9. De Haas, R., I. Van Lelyveld. Multinational banks and the global financial crisis: Weathering the perfect storm?, *Journal of Money, Credit, and Banking*, 2014, 46(1), pp. 333–364.
10. Naumenkova S. V., Mishchenko V. I. (2013). Suchasni problemy kapitalizatsii bankivskoi systemy Ukrainy [Modern problems of capitalization of the banking system of Ukraine.]. *Finansovo-kredytnadiialnist: problemy teorii ta praktyky – Financial and credit activities: problems of theory and practice*. 2(15), 3–11 [in Ukrainian].
11. Pro rynky kapitalu ta reulovani rynky. Proekt Zakonu Ukrainy [About capital markets and regulated markets. Draft Law of Ukraine]. [ips.ligazakon.net](https://ips.ligazakon.net/document/view/JH5FZ00A?an=3028&ed=2017_09_01). Retrieved from: https://ips.ligazakon.net/document/view/JH5FZ00A?an=3028&ed=2017_09_01 (accessed: 21.10.2023) [in Ukrainian].
12. Zaloznova Yu. S. (2014). Sotsioekonomichnyi rozvytok Ukrainy v kontekstihlobalnykh natsionalnykh vyklykiv [Socio-economic development of Ukraine in the context of global and national challenges]. Kyiv: NAN Ukrainy, In-t ekonomiky prom-sti [in Ukrainian].
13. Danylovykh-Kropyvnytska M.L. (2022). Problemy ta perspektyvy formuvannia rehionalnykh franchaiznykh merezh. [Problems and prospects of formation of regional franchise networks.]. *Ekonomika suspilstva – Economy and society*. № 36. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1129>
14. Palyvoda O. M. (2019). Stratehichni napriamy derzhavnoi pidtryмки rozvytku innovatsiinykh merezhevykh struktur v ekonomitsi Ukrainy. [Strategic directions of state support for the development of innovative network structures in the economy of Ukraine.]. *Zbirnyk naukovykh prats DUIT. Seriya «Ekonomika i upravlinnia» – Collection of scientific papers DUIT. Series «Economics and management»*, Issue no. 45 2019. Vyp. 45, С. 104-112 URL: <https://em.duit.in.ua/index.php/home/article/download/116/112> [in Ukrainian].